

૧૧

જગ અને મગ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 307 બિનપ્રમાણિત એકમો વડે વિવિધ પાત્રોની ગુંજાશની સરખામણી કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

11.1 બિનપ્રમાણિત પાત્રોની ક્ષમતાની સરખામણી કરે છે.

11.2 બિનપ્રમાણિત એકમોની મદદથી વિવિધ પાત્રોની ક્ષમતાનું માપન કરે છે.

પૂર્વજ્ઞાન

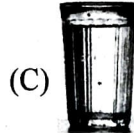
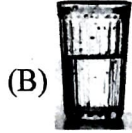
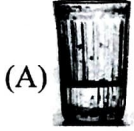
- બિનપ્રમાણિત પાત્રોની ઓળખ. દા.ત. ગ્લાસ, જગ, ડોલ વગેરે

- બિનપ્રમાણિત પાત્રોની ક્ષમતાનું માપન

(૧) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

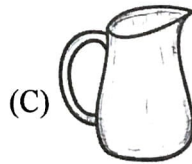
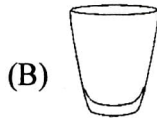
૧ નીચે પૈકી કયા પાત્રમાં વધુ પ્રવાહી ભરેલ છે?

C

૨ નીચે પૈકી કયા પાત્રમાં ઓછું પ્રવાહી સમાશે?

A

૩ જો એક બોટલ ભરવા ૩ પ્યાલા પાણી જોઈએ તો ૪ બોટલ ભરવા કેટલા પ્યાલા પાણી જોઈએ?

C

(A) ૧૦

(B) ૩

(C) ૧૨

૪ દવાની એક બોટલમાંથી ૮ ઢાંકણ દવા ભરાય છે તો ૩ બોટલમાંથી કેટલાં ઢાંકણ ભરાય?

A

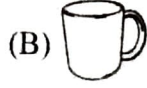
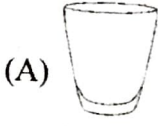
(A) ૨૪

(B) ૮

(C) ૧૬

C

૫ નીચેનામાંથી કયા પાત્રમાં ૧ લિટરથી વધુ પાણી સમાઈ શકે?

(૨) સૂચના મુજબ જવાબ આપો.

આજે સ્વીટીનો જન્મ દિવસ છે. તેણીની ઘણી સખીઓ તેના ઘરે આવે છે. સ્વીટીની મમ્મી જગ દ્વારા પ્યાલામાં શરબત ભરીને આપે છે. એક જગમાંથી શરબતના ૪ પ્યાલા ભરી શકાય છે. આ વિગત પરથી નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧ જો બે જગ ખાલી થાય તો તેમાંથી ૮ પ્યાલા શરબત ભરાઈ શકે.

૨ જો ૧૬ પ્યાલા ભરવા હોય તો ૪ જગ શરબત જોઈએ.

૩ જો ૧૨ સખીઓને શરબત આપવું હોય તો ૩ જગ શરબત જોઈએ.

(૩) જો ૪ બોટલ પાણી ભરવાથી એક માટલી ભરાતી હોય તો અડધી માટલી ભરવા કેટલી બોટલ પાણી જોઈએ?

૨ બોટલ

(૪) શીલાનો જગ ૫ પ્યાલા વડે ભરાય છે. તે ૪ પ્યાલાથી ગીતાનો જગ ૭ પ્યાલા વડે ભરાય છે તો કોનો જગ મોટો ગણાય?

ગીતાનો

(૫) પ્રશ્ન-૪ની વિગત પરથી જણાવો કે શીલાના જગ કરતાં ગીતાનો જગ ભરવા કેટલા પ્યાલા વધુ પાણી જોઈએ?

૨ પ્યાલા

(૬) ૫ લિટરના જગમાં ૧ લિટરની કેટલી બોટલ પાણી સમાઈ શકે?

૫ બોટલ

(૭) એક તપેલી ભરવા ૫ વાટકી પાણી જોઈએ તો ૩ તપેલી ભરવા કેટલી વાટકી પાણી જોઈએ?

૧૫ વાટકી

(૮) એક ડોલમાં ૬ તપેલી પાણી સમાય છે તો ૨ ડોલ ભરવા કેટલી તપેલી પાણી જોઈએ?

૧૨ તપેલી

(૯) ચિરાગની આખી ડોલ ૮ મગ વડે ભરાઈ જાય છે તો અડધી ડોલ ભરવા કેટલા મગ પાણી જોઈએ?

૪ મગ

(૧૦) ત્રણ મિત્રોના કોથળા ઘઉંથી ભરેલા છે. મનિષના કોથળામાંથી ૧૦ ડોલ ઘઉં ભરાય છે. રાજેશના કોથળામાંથી ૮ ડોલ ઘઉં ભરાય છે અને જીજ્ઞેશના કોથળામાંથી ૬ ડોલ ઘઉં ભરાય છે. આ વિગત પરથી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૧. સૌથી મોટો કોથળો કોનો છે? મનિષના

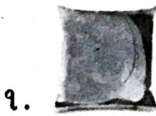
૨. જો ડોલના બદલે તગારાનો ઉપયોગ કરીએ તો મનિષના ઘઉંમાંથી ૫ તગારા ભરાય છે તો જીજ્ઞેશના ઘઉં ભરવા કેટલાં તગારાં જોઈએ? ૩ તગારાં

૩. રાજેશના ઘઉં ભરવા કેટલાં તગારાં જોઈએ? ૪ તગારાં

(૧૧) હું દિવસમાં ૫ પ્યાલા પાણી પી શકું છું. મારી બહેન મારા કરતાં બમણું પાણી પી શકે છે તો મારી બહેન કેટલા પ્યાલા પાણી પી શકતી હશે? ૧૦ પ્યાલા

(૧૨) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો.

(લગભગ ૮ લિટર, લગભગ ૧ લિટર, ૧/૨ લિટરથી ઓછું, લગભગ ૫૦૦ લિટર, ૧/૨ લિટર)

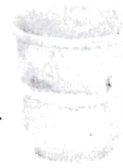
૧.

૧/૨ લિટર

૨.

લગભગ ૫૦૦ લિટર

૩.

લગભગ ૮ લિટર

૪.

લગભગ ૬ લિટર

૫.

૧/૨ લિટરથી ઓછું

- (૧૩) નું માપિયું દૂધથી પૂરેપૂરું ભરવા ના કેટલા માપિયા ભરીને દૂધ રેડવું પડે? = ૫ માપિયાં

- (૧૪) પાણી સમાવવાની ક્ષમતાના આધારે ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.

પ્યાલો, ડોલ, લોટો, વાટકી

વાટકી, પ્યાલો, લોટો, ડોલ

- (૧૫) ૨ લિટર દૂધ એટલે ૧૦૦૦ મિલિ દૂધનાં કેટલાં માપિયાં?

૨ માપિયાં

- (૧૬) કરતાં માં બમણું પાણી ભરી શકાય છે. જો માટલીમાં ૧૦ લિટર પાણી સમાય

તો ડોલમાં કેટલું પાણી સમાઈ શકે?

૫ લિટર

- (૧૭) મૂકેશના ઘરે ૫૦૦ લિટર પાણી ભરેલી ટાંકી છે. તેમાંથી ૧૦૦ લિટરના કેટલા કેન પાણી ભરી શકાય?

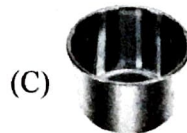
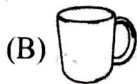
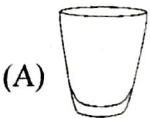
૫ કેન

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) નીચેના પૈકી કયા પાત્રમાં સૌથી વધુ પાણી ભરાશે?

C

(૨) એક જગ જ્યુસ બનાવવા કલા ૪ પ્યાલા પાણી વાપરે છે, તો ૪ જગ જ્યુસ બનાવવા કેટલું પાણી જોઈએ? B

(A) ૪ પ્યાલા

(B) ૧૬ પ્યાલા

(C) ૮ પ્યાલા

(૩) જો એક લિટર દૂધમાંથી ૬ કપ દૂધ ભરાય છે, તો ૨ લિટર દૂધમાંથી કેટલા કપ દૂધ ભરાય? A

(A) ૧૨ કપ

(B) ૧૮ કપ

(C) ૮ કપ

(૪) જ્યુસની એક બોટલમાંથી ૫ ગ્લાસ ભરાય છે, તો ૩ બોટલમાંથી કેટલા ગ્લાસ ભરાય? B

(A) ૮ ગ્લાસ

(B) ૧૫ ગ્લાસ

(C) ૨ ગ્લાસ

(૫) રહીમની ડોલ ૨ માટલી વડે ભરાય છે અને કરીમની ડોલ ૧ માટલી વડે ભરાય છે તો કરીમની ડોલ કરતાં રહીમની ડોલમાં ગણું પાણી વધુ ભરાય છે. A

(A) બે ગણું

(B) ત્રણ ગણું

(C) અડધું

(૬) રિદ્દિની વોટરબેગમાં ૬ પ્યાલા પાણી સમાય છે અને સલમાની વોટરબેગમાં ૩ પ્યાલા પાણી સમાય છે, તો રિદ્દિ કરતાં સલમાની વોટરબેગમાં પાણી સમાય. A

(A) અડધું

(B) બમણું

(C) ત્રણ ગણું

(૭) જો ૧૦ મગ કાંકરાથી ૨ તગારા ભરાય, તો ૫ મગ કાંકરાથી કેટલા તગારા ભરાય? A

(A) ૧

(B) ૨

(C) ૩

(૮) બે લિટર જ્યુસની બોટલમાંથી ૮ પ્યાલા ભરાય છે. જો એમાંથી અડધું જ્યુસ ખલાસ થાય તો કેટલા પ્યાલા જ્યુસ બાકી રહેશે? C

(A) ૬ પ્યાલા

(B) ૮ પ્યાલા

(C) ૪ પ્યાલા

(૯) એક માટલી ૬ તપેલી પાણીથી ભરાય છે. જો ૪ માટલી ભરવી હોય તો કેટલી તપેલી પાણી જોઈએ? A

(A) ૨૪

(B) ૧૨

(C) ૬

(૧૦) જો ૨ ગ્લાસ પાણીથી એક લોટો ભરાય તો ૪ ગ્લાસ પાણીથી કેટલા લોટા ભરાય? A

(A) ૨

(B) ૩

(C) ૮